

Univerza
v Ljubljani
Fakulteta
*za gradbeništvo
in geodezijo*

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
<http://www3.fgg.uni-lj.si/>

DRUGG – Digitalni repozitorij UL FGG
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

V zbirki je izvorna različica izdajatelja.

Prosimo, da se pri navajanju sklicujete na bibliografske podatke, kot je navedeno:

University
of Ljubljana
Faculty of
*Civil and Geodetic
Engineering*

Jamova cesta 2
SI – 1000 Ljubljana, Slovenia
<http://www3.fgg.uni-lj.si/en/>

DRUGG – The Digital Repository
<http://drugg.fgg.uni-lj.si/>

This is a publisher's version PDF file.

When citing, please refer to the publisher's bibliographic information as follows:

Zavodnik Lamovšek, A. (ur.). 2012. Urbanistično-planerska delavnica Sevnica 2011/2012: povzetek. Sevnica, Občina: 16 str.

ISBN: 978-961-269-710-5.

URBANISTIČNO-PLANERSKA
DELAVNICA **SEVNICA** 2011/2012
povzetek

KAZALO

PREDGOVOR	1
UVOD	2
1. UVODNA PREDSTAVITEV DELAVNICE IN NJENIH REZULTATOV	3
2. PREDSTAVITEV SCENARIJEV PROSTORSKEGA RAZVOJA SEVNICE IN BOŠTANJA Študenti in mentorji UL Fakultete za gradbeništvo in geodezijo	4
3. USTVARJANJE SODOBNIH CENTROV NA OBMOČJU SEVNICE – 3 LOKACIJE Študenti in mentorica UL Fakultete za arhitekturo	10
4. SKLEPNE UGOTOVITVE	16

Urbana območja so izpostavljena nenehnim spremembam. Te niso zgolj posledica sledenja potrebam prebivalstva, ki v določenem okolju živi in deluje, temveč so hkrati lahko tudi usmerjevalec razvoja. Veliko spremembo je v razvoj sevniškega okolja vnesla umestitev železnice, ki je mesto in njegovo širšo okolico močno zaznamovala. Tovrsten pečat lahko v našem okolju pusti le še bližina avtoceste in s tem hitrejša prometna povezanost do večjih upravnih in izobraževalnih urbanih središč.

Želja vsakega občana je živeti v prijetnem in spodbudnem okolju, z bogatimi možnostmi preživljanja delovnega in prostega časa. Da bo lokalna skupnost tudi v bodoče lahko ureničevala in dosegala ta cilj, je potrebno celovito načrtovanje in oblikovanje vizije, združene z različnih pogledov na prostor, ki ga obravnavamo.

Izgradnja hidroelektrarn na spodnji Savi in s tem ureditve poplavne varnosti in brežin, pa tudi izgradnja novih premostitev, pomeni nov utrip in nove razsežnosti kakovosti bivanja. Te je treba izkoristiti in opredeliti njihove možnosti in priložnosti.

Razmislek o bodočnosti prostorskega razvoja v dolini reke Save z njenimi pritoki in vse bolj tesno povezovanje krajev ob reki je nenehen izziv. Sprejeti možnost, da mladi strokovnjaki neobremenjeno razmišljajo, analizirajo, ocenjujejo in predlagajo nove razsežnosti, mi je bilo v veliko zadovoljstvo. Izvedba urbanistične delavnice v Sevnici je prinesla sveže ideje in poglede na nadaljnje oblikovanje razvoja našega prostora, za kar se ob tej priložnosti vsem sodelujočim pri organizaciji in izvedbi delavnice iskreno zahvaljujem.

Srečko Ocvirk, župan Občine Sevnica

Na Univerzi v Ljubljani, Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo in Fakulteti za arhitekturo je sodelovanje študentov na arhitekturnih, urbanističnih in planerskih delavnicah že vsaj dve desetletji utečena praksa. Delavnice praviloma potekajo v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, včasih pa tudi z regionalnimi razvojnimi agencijami, turističnimi agencijami ali drugimi subjekti, ki zastopajo javni interes v procesu urejanja prostora. Tokrat se je za sodelovanje z Univerzo v Ljubljani odločila Občina Sevnica, ki je v svojem prostoru prepoznala vprašanja, povezana z razvojem mesta Sevnica in Boštanj, ki leži na nasprotnem bregu reke Save. Izpostavljala so se vprašanja urejanja središča mesta, izkoriščanja še prostih zazidalnih površin, preoblikovanja industrijske cone, ureditve brežin reke Save, prometnih ureditev v mestu in glede na možen potek tretje razvojne osi in podobno.

Seveda se v okviru študentske delavnice vseh vprašanj nismo mogli dotakniti z enako intenzivnostjo, zato pa smo jih obravnavali celovito in opredelili poteze razvoja Sevnice in Boštanja za prihodnjih 40 do 50 let v štirih različicah. Na podlagi razvojnih scenarijev so v nadaljevanju nastale tudi strate-

gije razvoja Sevnice in Boštanja v treh časovnih presekih (do let 2020, 2030 in 2040), študentje Fakultete za arhitekturo pa so pripravili podrobnejše urbanistične in arhitekturne rešitve na izbranih mikrolokacijah.

V tej publikaciji so na kratko predstavljene rešitve, ki smo jih z intenzivnim delom na terenu in ob medsebojnem sodelovanju obeh fakultet in občine oblikovali v sedaj že preteklem šolskem letu 2011/12. Za vse zainteresirane bralce smo pripravili tudi obsežno e-knjigo, ki vsebuje celoten opus študentskih izdelkov, vključno s skoraj literarnimi opisi scenarijev in njihovih utemeljitev. Obe različici publikacije sta dostopni tudi na spletnih straneh Občine Sevnica (<http://www.obcina-sevnica.si/>) in spletnih straneh obeh sodelujočih fakultet (<http://www3.fgg.uni-lj.si/>, <http://www.fa.uni-lj.si/>).

Ob koncu naj se zahvalimo Občini Sevnica, njenemu županu, g. Srečku Ocvirku, in strokovnim sodelavcem občine, da so nam zaupali in dali možnost, da svoje znanje in izkušnje prenesemo na mlajši rod bodočih strokovnjakov, ki so ob tej priložnosti ne le bogatili svoje znanje, temveč se, upamo, tudi prijetno družili.

Mentorji

Alenka Fikfak, Mojca Foški, Gašper Mrak, Alma Zavodnik Lamovšek

1. Uvodna predstavitev delavnice Sevnica in njenih rezultatov

1.1 Izhodišča in cilji delavnice

Tokrat smo se z novimi prostorskimi izzivi srečali v Občini Sevnica, kjer je v šolskem letu 2011/12 potekala urbanistično-planerska delavnica z namenom ureditve naselij Sevnica in Boštanj, ki se danes že zlivata v fizično somestje, čeprav ležita na nasprotnih bregovih reke Save in ju ločujejo tudi močne prometnice (cesta in železnica). Tematika delavnice je bila v skladu s podanimi problemskimi izhodišči usmerjena predvsem v načrtovanje in urejanje:

- ▶ življenja z reko Savo (idejni mestni park, povezava obstoječih in novih zelenih površin s peš in kolesarskimi potmi, varna pot v šolo ...),
- ▶ preveritev še razpoložljivih zazidljivih površin v Sevnici (površine, lokacije, možnosti izrabe ...),
- ▶ družbena sprejemljivost obvoznice Boštanj kot del predvidene trase 3. razvoje osi (preveritev predlaganih variant med krajani, anketiranje ...),
- ▶ možnosti prostorske ureditve industrijske cone (promet, še proste površine, možnost za izvedbo komasacije stavbnih zemljišč, anketa med pravnimi subjekti in lastniki zemljišč ...).

Celovitost zastavljenih vprašanj je od mentorjev zahtevala, da smo si še pred začetkom delavnice ogledali teren in se seznanili s stanjem v prostoru. Naše ugotovitve so šle v smeri celovitega obravnavanja obeh naselij, Sevnice in Boštanja, na podlagi česar smo izoblikovali tudi cilje delavnice, ki so kasneje študentom predstavljali okvir njihovega dela.

1.2 Metoda dela

Kadar je le mogoče, delavnice organiziramo na način, ki omogoča razvoj interdisciplinarnega projektnega pristopa, ki študente vodi od spoznavanja teoretičnih izhodišč posameznega problema, preko analitičnega in sinteznega dela, do pridobivanja neposrednih izkušenj za delo v praksi. Na tokratni delavnici je delo prav tako potekalo v sodelovanju dveh fakultet Univerze v Ljubljani, vendar pa so študentje ostali v ločenih skupinah. Vzrok je bil na vsebinski strani, saj so se študenti Fakultete za gradbeništvo in geodezijo pretežno ukvarjali s prostorsko-planerskimi vprašanji razvoja Sevnice in Boštanja, med-

tem ko so študentje s Fakultete za arhitekturo posegali predvsem na raven urbanističnih in arhitekturnih rešitev. Poleg tega pa je bil različen tudi časovni okvir za izdelavo predlogov urejanja. Študenti s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo so bili časovno omejeni na zimski semester, medtem ko so se študenti Fakultete za arhitekturo s posameznimi arhitekturnimi rešitvami ukvarjali še v letnem semestru šolskega leta 2011/12.

V sklopu letošnje urbanistično-planerske delavnice Sevnica 2011/12 smo obravnavali problematiko urejanja in razvoja mesta Sevnica v povezavi s sosednjim Boštanjem, ki leži na drugem bregu reke Save. Pri tem smo še posebej poudarili življenje z reko, ki je sedaj zaradi lege industrijskega območja in prometnic ljudem bolj ali manj nedostopna. Preverili smo še razpoložljive zazidalne površine v mestu in se osredotočili na ureditev najbolj kritičnih točk v mestu (npr. avtobusne postaje). Obravnavali smo tudi družbeno sprejemljivost obvoznice Boštanj kot del predvidene tretje razvojne osi. Zaradi raznolikosti in kompleksnosti obravnavane problematike smo se odločili, da bomo na delavnici uporabili le skupni metodološki okvir, posamezne rešitve pa nato iskali s pomočjo individualnega izbor najustreznejše metode dela. Nekatere med njimi so podrobneje predstavljene že v uvodnih strokovnih prispevkih posameznih avtorjev (Foški, Zavodnik Lamovšek), druge pa so predstavljene ob posameznih vsebinskih sklopih v nadaljevanju. Delavnica je tako potekala po predvidenih delovnih in časovno določenih korakih:

- ▶ **1. seznanitev udeležencev** z obravnavano problematiko (oktober 2011, pred terenskim delom),
- ▶ **2. terensko delo za vse udeležence delavnice**, ki je vsebovalo pregled terena, izvedbo ankete, razgovor z zainteresiranimi lokalnimi deležniki in oblikovanje konceptualnih rešitev (22.–24. oktober 2011),
- ▶ **3. izdelava idejnih rešitev** glede na obravnavani problem in izpostavljena prostorska vprašanja (začetek decembra 2011); v januarju 2011 je potekala tudi predstavitev idejnih rešitev in vmesnih rezultatov delavnice strokovnim delavcem občine,
- ▶ **4. oblikovanje zaključnih gradiv**, priprava plakatov in obeh različic publikacije (februar do maj 2012),
- ▶ **5. razstava in predstavitev rezultatov** delavnice 8. 6. 2012 na sevniskem gradu v okviru kulturnih prireditev Grajsko poletje.

2. Predstavitev scenarijev prostorskega razvoja Sevnice in Boštanjja

Slika 1: Prikaz stanja v prostoru (vir: DOF, GURS, 2011)

Pred predstavitvijo scenarijev prostorskega razvoja Sevnice in Boštanjja želimo predstaviti nekaj sklepnih ugotovitev na podlagi izdelanih analiz in proučevanja zunanjih dejavnikov – gonilnih sil, ki vplivajo na bodoči prostorski razvoj obravnavanega območja.

Po izdelanih analizah smo ugotovili, da se zaradi pomanjkanja prostorskih možnosti Sevnica ne more več širiti na svoji strani reke Save, temveč se številne dejavnosti selijo na drugi breg, v Boštanj (slika 4). Žal se pri tem ponavlja vzorec, ki je bil v Sevnici zgodovinsko pogojen

(npr. lega industrije ob reki, ki je bila v času nastanka zunaj mestnega območja, odmaknjena od območja, ki sedaj predstavlja staro mestno jedro), v Boštanju pa ga danes prepoznavamo kot napako. Tu se industrijsko območje in trgovski center prav tako locirata ob reki, kje teče tudi cesta državnega pomena, ki povezuje Zidani Most s Krškimi. Menimo namreč, da bi s pravočasnim in načrtnim umeščanjem dejavnosti v prostor razmestili bolj smotno, reko in življenje ob njej pa približali prebivalcem obeh naselij, ki sta danes fizično že združeni v somestje.

Glede na ugotovljeno stanje smo prikazali simulacijo nadaljnega razvoja Sevnice in Boštanja, če bi se prepoznani trendi prostorskega razvoja nadaljevali z enako hitrostjo tudi v prihodnjih desetletjih (slika 5). Ob nadaljevanju pozidave, ki je najbolj intenzivna v Boštanju, se lahko že v bližnji prihodnosti zgodi, da bodo tudi tu izginili vsi odprti prostori, ki še predstavljajo kakovost tega prostora. Tako kot v Sevnici bodo tudi v Boštanju industrija in trgovski centri zapolnili ves razpoložljivi prostor od Save. Stanovanjska območja se bodo umikala na robove naselja,

stran od Save. Namesto skupnega upravnega in kulturnega središča bosta naselji še vedno funkcionalno ločeni. Prav tako ne bo zgrajenega varnega in primerne sistema športnih, rekreacijskih in drugih zelenih površin. Obstoječe prometnice bodo postale pretesne in povsem neustrezne, saj bo po njih še vedno potekal ves tranzitni promet. Obvoznice ob Boštanju ne bodo zgradili, tudi železnica ne bo doživela kakšne posebne posodobitve. Življenje v obeh naseljih bo tako umaknjeno od reke, ki bo služila le še industriji in za pridobivanje električne energije.

Slika 2: Simulacija razvoja Sevnice in Boštanja glede na analizo stanja in ugotovljene trende v prostoru

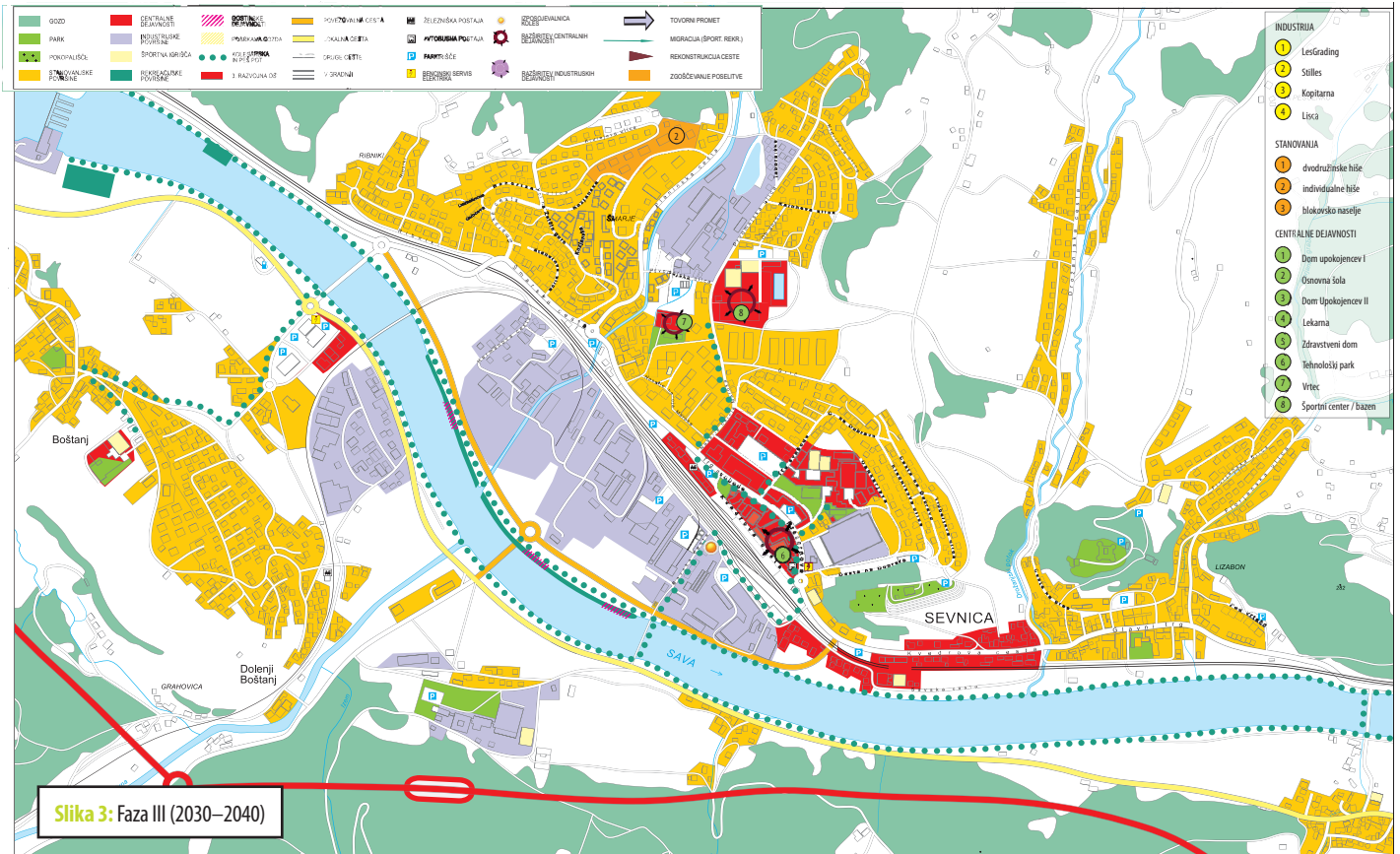
Analizo stanja smo nadgradili še z metodo scenarijev in tako za razvoj Sevnice in Boštanja oblikovali štiri scenarije možnega prihodnjega stanja:

- ▶ 1. scenarij: Zmerni optimizem.
- ▶ 2. scenarij: Uspelo nam je!
- ▶ 3. scenarij: Mesto zdravja za vse generacije
- ▶ 4. scenarij: Sevnica brez meja

V nadaljevanju prikazani scenariji možnega prihodnjega razvoja Sevnice in Boštanja, celostno obravnavajo vse vidike demografskega, družbenega in gospodarskega razvoja v prostoru, vključno z razvojem stanovanj, infrastrukture in zelenih površin.

1. scenarij: Zmerni optimizem

študenti UL FGG: Milena Božič, Jasna Jeriček, Andreja Lah, Nevenka Logar, Andraž Miculinič, Petra Zajšek
mentorji: doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek, mag. Mojca Foški, asist. Gašper Mrak

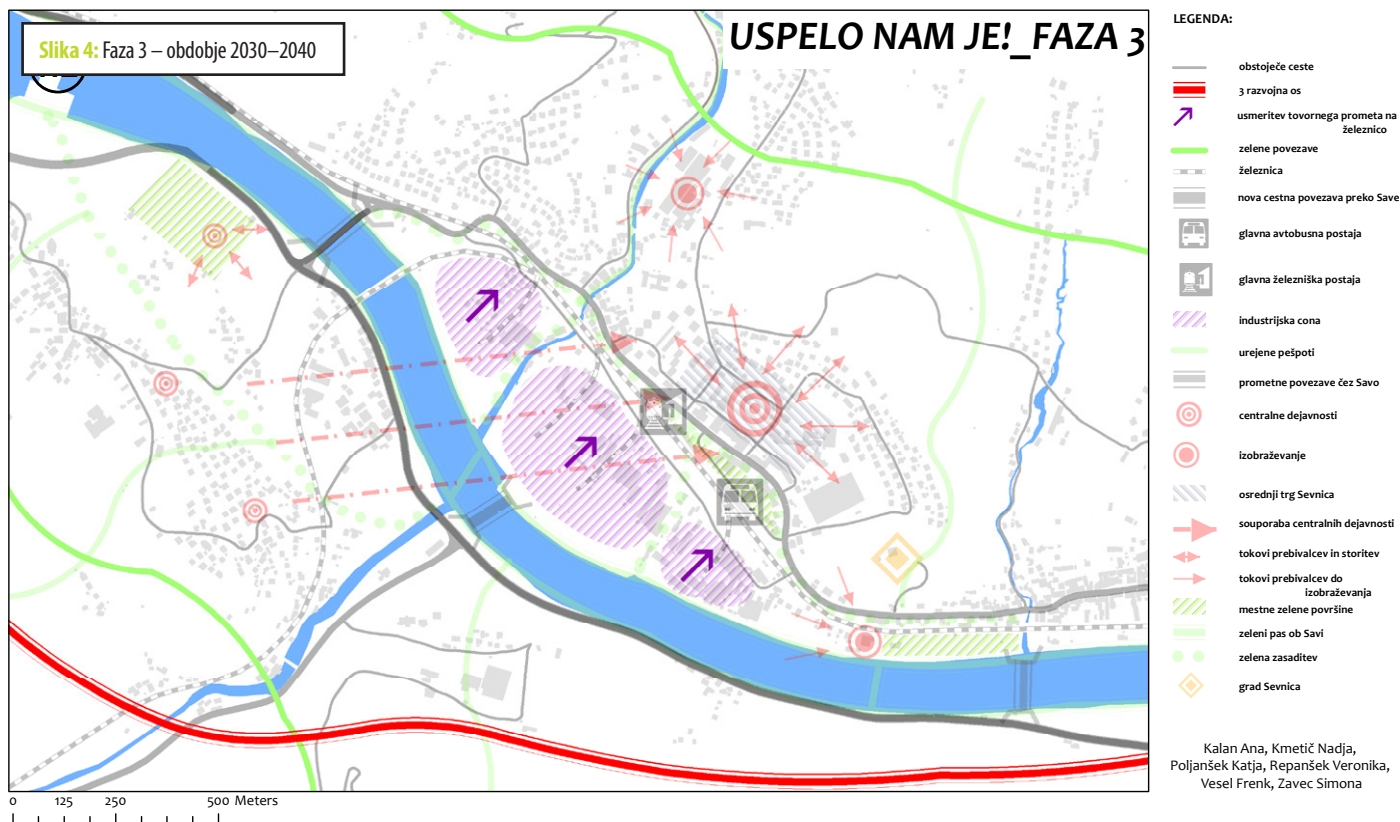
FAZA III (2030–2040):

To desetletje je zaznamovalo konec gradnje osrednjega dela 3. razvojne osi, ki poteka neposredno mimo Sevnice in ima zato za tisto območje pomembno vlogo. Slavnostna otvoritev je bila leta 2032. Pomičnih delovišč ni več, tudi hiše so zelo lepo urejene, bodisi nove ali pa obnovljene. Skoraj vsaka hiša ima v bližini vrtiček ali pa se vrtiček nahaja za hišo. Razširitev rekreacijske ponudbe je omogočil nov veslaški center neposredno ob HE Boštanj. Zgrajen je bil leta 2034. Privablja tako mlajše kot starejše, privlačen pa je tudi za zunanje obiskovalce. Urejene brežine Save, kolesarske in peš poti so podjetniki še obogatili z manjšimi lokali na obrežju reke. Ti se zlivajo z okoljem in s pestro ponudbo privabljajo goste v prijeten ambient.

Leta 2036 so ob Športnorekreacijskem centru Sevnica zgradili pokrit bazen. Z letom 2039 pa je končno podoba dobil tudi Tehnološki park Sevnica. Na enem mestu se lahko opravi več opravkov v krajšem času. V novem objektu so našli nove prostore občinska uprava, upravna enota, pošta, banka, notar, odvetniška pisarna ipd. Vredno je omeniti tudi Grad Sevnica, ki z rednim vzdrževanjem in manjšimi dopolnitvami omogoča, da je obisk nepozaben. Ker mesto pogosto obiščejo tudi tuji, se je leta 2038 mestna občina odločila za uvedbo prevoza na poziv. Vozila so locirana tik ob glavni avtobusni postaji, kjer je izhodiščna točka. Potreba ni tako velika, ponudba pa je pestrejša. Leto 2040 pa prinaša nove projekte, ki bodo izboljšali videz avtobusne in železniške postaje.

2. scenarij: Uspelo nam je!

študenti UL FGG: Ana Kalan, Nadja Kmetič, Katja Poljanšek, Veronika Repanšek, Frenk Vesel, Simona Zavec
mentorji: mag. Mojca Foški, asist. Gašper Mrak, doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek

FAZA 3 – OBDOBJE 2030–2040

Po končani posodobitvi železniške povezave med mesti Krško–Sevnica–Radeče je zaradi dotrajanosti in zastarelosti železniški promet znova zaživel. Eden od glavnih namenov projekta je bil zagotoviti varnost za potnike in druge udeležence v železniškem prometu ter vzpostaviti tovorni promet do Krškega in povečanje prepustnosti proge.

Tretja razvojna os pomeni boljšo povezavo in komunikacijo, omogoča lažje in hitrejšo potovanje prebivalcem, turistom in tovarnemu prometu. Do sedaj se je zgradilo več kilometrov cest, dovoznih poti in spremljevalnih objektov.

Poleg že urejenih kolesarskih stez in pešpoti v Sevnici in Boštanju so naknadno uredili še 10 kilometrov prog za rekreacijo in kolesarjenje. Poimenovali so jih Sevniška trim steza, ki se vije po celotnem območju Sevnice nad samim mestom, nato pa preko mostu poteka na boštanjsko stran, kjer se povzpne do gozdne meje in se nato zopet spusti do reke Save.

V občini so leta 2035 začeli z evropskim projektom Think green – plant trees, na katerega so se uspešno prijaviли skupaj s srednjo lesarsko šolo, ki sodeluje tudi pri izvajanju projekta. Vsako leto posadijo preko 100 različnih vrst avtohtonih dreves in ostalega zelenja, ki krasi občinske zelenice, parke in ostalo urejeno okolico.

3. scenarij: Mesto zdravja za vse generacije

študenti UL FGG: Polona Lovišček, Monika Rudolf, Špela Žohar, Vito Križman, Brigita Mikulec Bizjak, Petra Zupančič
mentorji: asist. Gašper Mrak, doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek, mag. Mojca Foški

LETO 2040

Prometno omrežje

Čez Sevnico je zgrajena hitra železnica po najnovejši tehnologiji s Kitajske. Hitra železnica predstavlja alternativo osebnemu prometu, obenem pa je v zadnjih desetletjih ekološko in časovno vse bolj konkurenčna. Vozni redi hitre železnice so sestavljeni tako, da večini prebivalstva omogočajo racionalno povezavo do vsakega predela kraja.

Zaradi prepoznavnosti kraja in razvoja turizma na tem področju je Sevnica pridobila tudi novo sodobno vzpenjačo na sevniški grad (Slika 41). Ta je za ljubljansko vzpenjačo šele druga v Sloveniji, a je tehnološko precej boljše zasnovana in sodobnejša kot ljubljanska. Gre za pravo atrakcijo mesta. Kljub temu da traja vožnja le 7 minut, si med vožnjo lahko ogledamo hitro predstavitev gradu v zgodovinskem

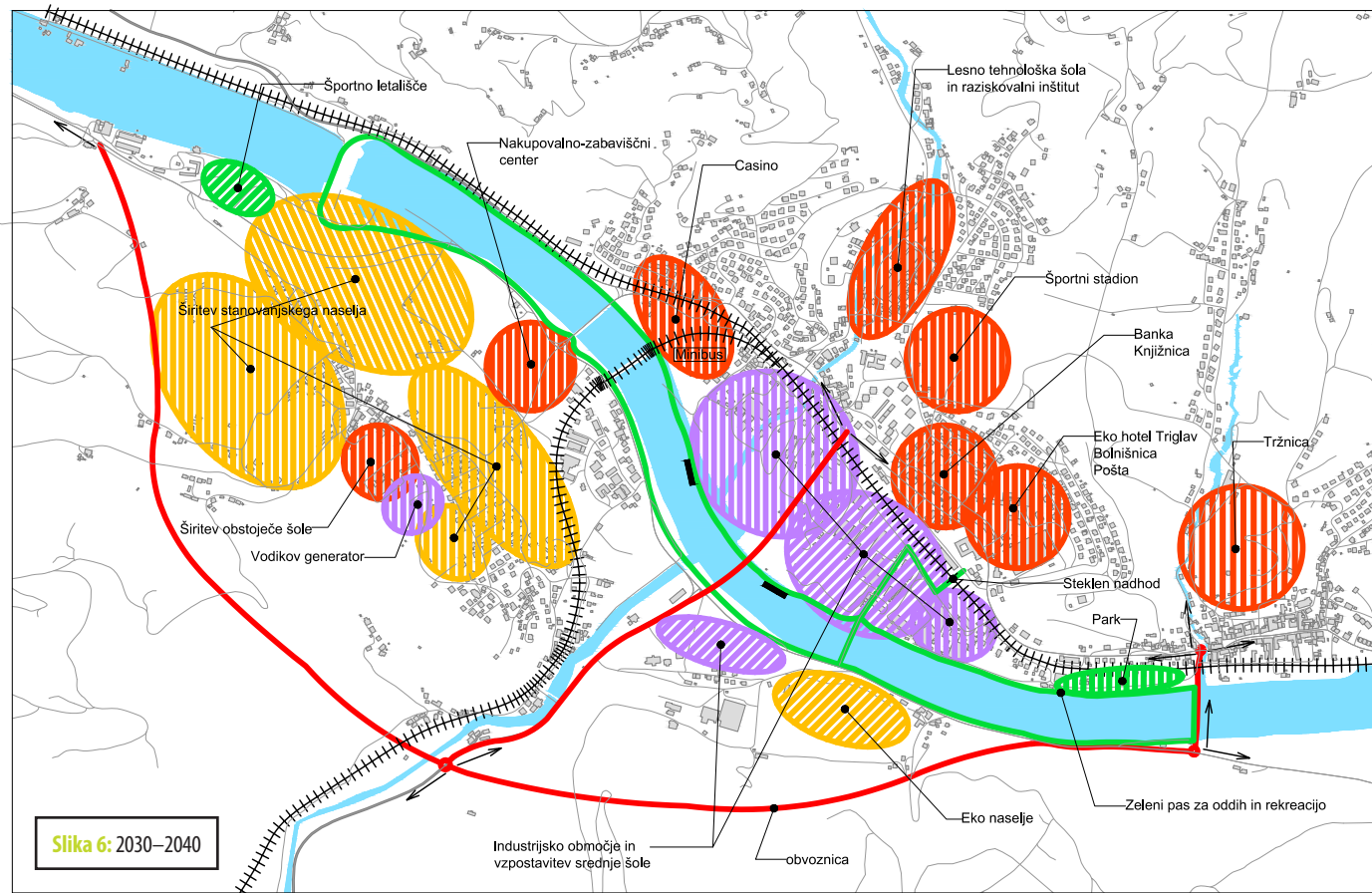
kontekstu in kontekstu trenutne turistične ponudbe in dnevnih prireditvev. Med ogledom filma pa vam osebje, ki upravlja žičnico, za pokušino ponudi kapljico vina, ki je bil pridelan na samem grajskem hribu.

Stanovanjska in industrijska območja ter centralne dejavnosti

Ker je Sevnica že visoko tehnološko razvit kraj, je v spodnjem predelu Boštanja, natančneje pod ježo Boštanja, umeščeno stanovanjsko naselje z nadstandardno stanovanjsko gradnjo. Novo zgrajeni objekti so sodobne gradnje z razgledom na reko Savo, na Grad Sevnica in okoliško hribovje. Na zgornjem delu Boštanja pa so na posameznih predelih, kjer so bila do sedaj nepozidana zemljišča med že zgrajenimi objekti, posejani posamezni stanovanjski objekti. Ti objekti so zgrajeni v skladu z visokoekološkimi standardi in tehnologijo za visoko kvaliteto bivanja. Poudarek je na t. i. zeleni energiji, na recikliranih gradbenih materialih in na uporabi alternativnih virov energije.

4. scenarij: Sevnica brez meja

Študenti UL FGG: Maja Deželak, Dejan Klavs, Tina Marc, Uroš Rozman, Aleksander Vučanovič
mentorji: doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek, mag. Mojca Foški, asist. Gašper Mrak

2030–2040:

Začne se graditi obvoznica ob naselju Boštanj in izvoz na vpadnico k mostu čez Savo. Ob obstoječi visokonapetostni električni postaji se postavi vodikov generator, ki bo oskrboval okoliška stanovanja in industrijo. Osnovna šola in vrtec v Boštanju se dogradita. Uredi se območje centralnih dejavnosti, tu se obnovi in dogradi zdravstveni dom, vrtec, lekarna, hotel. Na območju nekdanje tovarne Lisca se uredi bolnišnica. Zgradi se srednja šola v obstoječi industrijski coni, industrijska

cona se večinoma prestrukturira, gradijo se nova podjetja. Območje okoli gradu se turistično uredi in oprepi, zgradata se lokalna tržnica in turistična kmetija, uredijo se okoliške ceste. Stanovanjska cona se širi na preostale proste površine za gradnjo. Uredi se cestna infrastruktura (ceste, kolesarske ceste, pločniki) v Boštanju. Ob obstoječem plavalnem bazenu in večnamenski športni dvorani se zgradi nov športni stadion. Na obrežnem pasu Sevnice se zgradi in uredi rekreacijski pas, postavita se tekaška in kolesarska cesta. Ob Savi se uredi mestna plaža in dva splava z gostinsko ponudbo.

3. Ustvarjanje sodobnih centrov na območju Sevnice – 3 lokacije

študenti UL FA: Andrej Demšar, Tjaša Barič, Jelena Civčič, Maša Čadež, Taja Škrban, Grega Valenčič, Aleš Dolenc, Jure Mihevc, Petra Čertalič

mentorica: doc. dr. Alenka Fikfak, sodelavca: Janez P. Grom, Robert Prašnikar, abs. arh.

Podobno kot v ostalih slovenskih mestih se tudi v Sevnici srečujemo z nepričakovanimi, neorganiziranimi urbani procesi, ki se kažejo preko nepovezanega razvoja posameznih delov mesta:

- ▶ v obliki prenosa mestotvornih dejavnosti v širšo regijo, hkrati s pretirano zgostitvijo trgovskih in poslovnih dejavnosti v ožjem mestnem jedru,
- ▶ kot razpršena gradnja na mestnem obrobju s selitvijo dela aktivnega prebivalstva v nove soseske in
- ▶ kot velike prometne zagate, do katerih prihaja zaradi nenačrtovanega razvoja mesta.

Vsi naštetih dejavniki so privedli do postopnega upadanja kvalitete v bivalni kulturi mesta, njegove bližnje in širše okolice ter do splošne degradacije prostora.

Rezultati delavnice ne rešujejo prostorskih, prometnih in strukturnih dilem mesta Sevnica, temveč jih odpirajo in ponujajo možne raznolike scenarije za uravnotežen, sodoben, regionalno orientiran razvoj. Razvojna ambicija mesta Sevnica je usmerjena v krepitev njegovega ekonomskega in upravnega položaja v širšem regionalnem merilu Posavja. Za učinkovito izvajanje strategije prostorskega razvoja in revitalizacije regionalnega gospodarstva bo treba zagotoviti tudi primerne prostorske možnosti za razvoj posameznih dejavnosti z namenom ustvarjanja kvalitetnega bivalnega okolja.

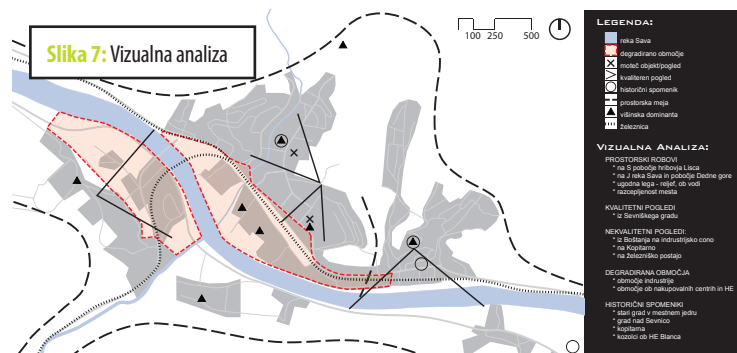
V okviru »Urbanistično-planerske delavnice Sevnica 2011/12« je skupina Fakultete za arhitekturo preizkušala različne scenarije razvoja na treh lokacijah, pri čemer so študentje sledili trem temam, ki predstavljajo splošno izhodišče pri urejanju vseh sodobnih urbanih struktur:

- ▶ spremembe strukture urbanega prostora, ki vplivajo na dosednji razvojni koncept mesta (vplivi uveljavljanja tržnega gospodarstva na gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in drugi spremenjeni dejavniki urejanja mesta),
- ▶ prenova mesta, stavbnega fonda, centralnih dejavnosti, zgostitev namesto ekstenzivnega širjenja in
- ▶ prehajanje ruralnega prostora v urbanega kot posledica funk-

cijskega razvoja centralnih naselij, poizkus načrtnega razvoja urbanih elementov.

»Omejevanje motornega prometa, skrb za čisto okolje in varčna raba energetskih virov« so že splošno uveljavljeni razvojni cilji, njihov prenos v prostor mesta pa naj bi se odražal z izboljšanjem kakovosti življenja, v smislu socialne in kulturne zavednosti urbanih skupnosti. To je strategija, ki hkrati vpliva na izboljšanje fizičnega okvira za bivanje (zgradbe, javni prostori, tehnična infrastruktura) kot tudi na izboljšanje kulturne in socialne infrastrukture – spodbujanje novih oblik urbanih skupnosti, ki nadaljujejo zavest o koristnosti dialoga z zgodovino, s katerim se krepi prostorska in vsebinska identiteta. V prenovi tovrstne urbanosti so skriti drugačne vrste kriteriji, ki se ne morejo vrednotiti izključno s klasičnimi kriteriji ekonomske učinkovitosti. S tega vidika je jasno, da je naložba v majhen poseg, ki v prvi vrsti nima ekonomskega učinka, velik korak za obogatitev širše skupnosti. In ta vrednost se mora nadgraditi za vse možne uporabnike prostora, ne samo s trgovskim programom, temveč z elementi, ki poudarjajo kulturno, naravno in ne nazadnje poslovno identiteto prostora: za prebivalca, turista, trgovca ... otroka na poti v šolo, rekreativca pri nabiranju moči, starejšega občana, ki uživa v miru na klopci v parku, poslovneža na sestanku, vsakdanjega prebivalca na poti v trgovino ...

Na tej osnovi je organiziran koncept urejanja, ki predvsem gradi na izgradnji javnega urbanega prostora, ki pa ne sme izključevati komu-

nikacijske vrednosti uporabe v smislu »moram priti z avtomobilom do ...«. Prenova mest v sodobno mesto z elementi nove urbanosti z vnosom raznolikosti programov in razširitvijo javno dostopnega prostora (iz horizontalne uporabe na vertikalno v smislu izrabe prereza prenovljenih zgradb in z organiziranjem parkiranja v kletih z urbani ureditvami na parterju).

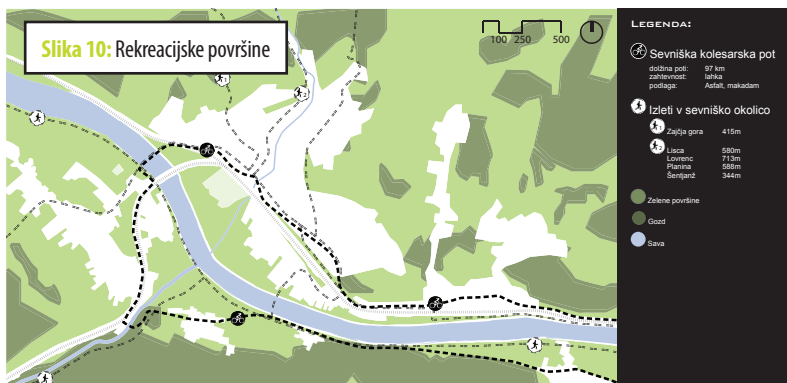
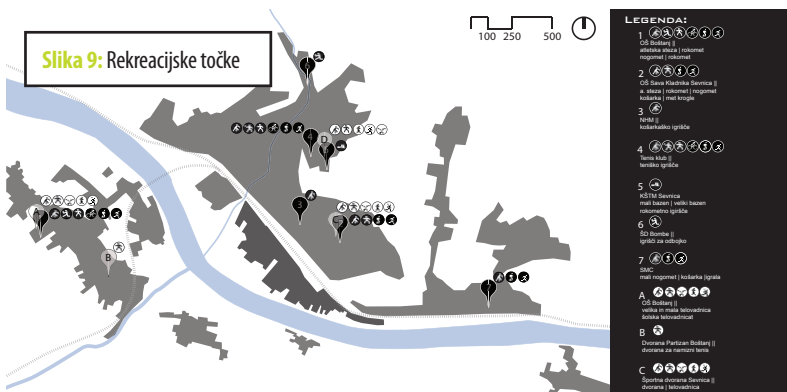
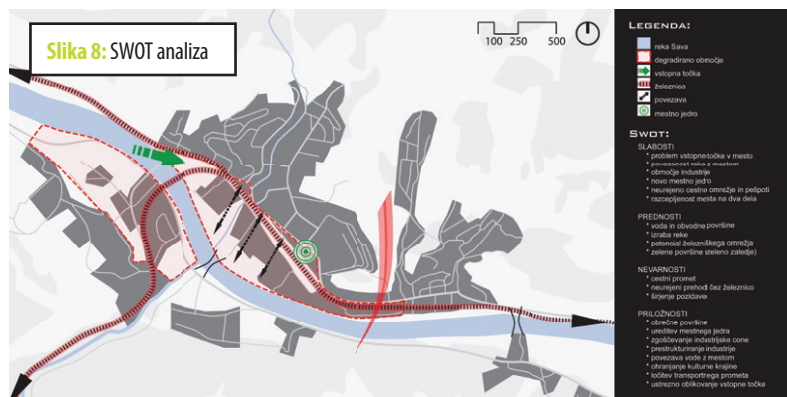
Mestna hrbtenica je določena kot povezava treh prostorskih točk, in sicer: novega mestnega jedra, industrije (z železnico) in vstopne točke v mesto (križanje železnice in ceste). Drugo potezo pa predstavlja dediščina prostora s pomembnima točkama, ki predstavljata obroč »hrbtenici« in sta naslednji: staro mestno jedro Sevnica z dominantno – Gradom Sevnica in center Boštanja s cerkvijo. Pomembno je, da se med temi točkami vzpostavi krožna poteza (povezljivost čez reko) in tudi dodatne prečne povezave, ki bi razbremenile pomen vstopne točke v mesto in hkrati prenesle ravnotežje razvoja industrije na območje, kjer je to že razvito, ima pa dodatne možnosti za širitev, prestrukturiranje ter razvoj v obliki sožitja z rekreacijsko-turističnimi dejavnostmi.

Oblikovanje mestne hrbtenice se organizira na način vzpostavljanja urejenih odprtih zunanjih površin, revitaliziranih negativnih območij in iskanja možne povezljivosti med mestom nad železnico in vodo. Med pomembnejšimi točkami v organizaciji dejavnosti je vsekakor odprti prostor ob vodi, hkrati pa mora postati voda tudi ambient znotraj mesta, saj bo le na ta način mogoče čutiti in ustvariti identiteto prostora znotraj mesta.

Splošne usmeritve za urejanje mestne hrbtenice:

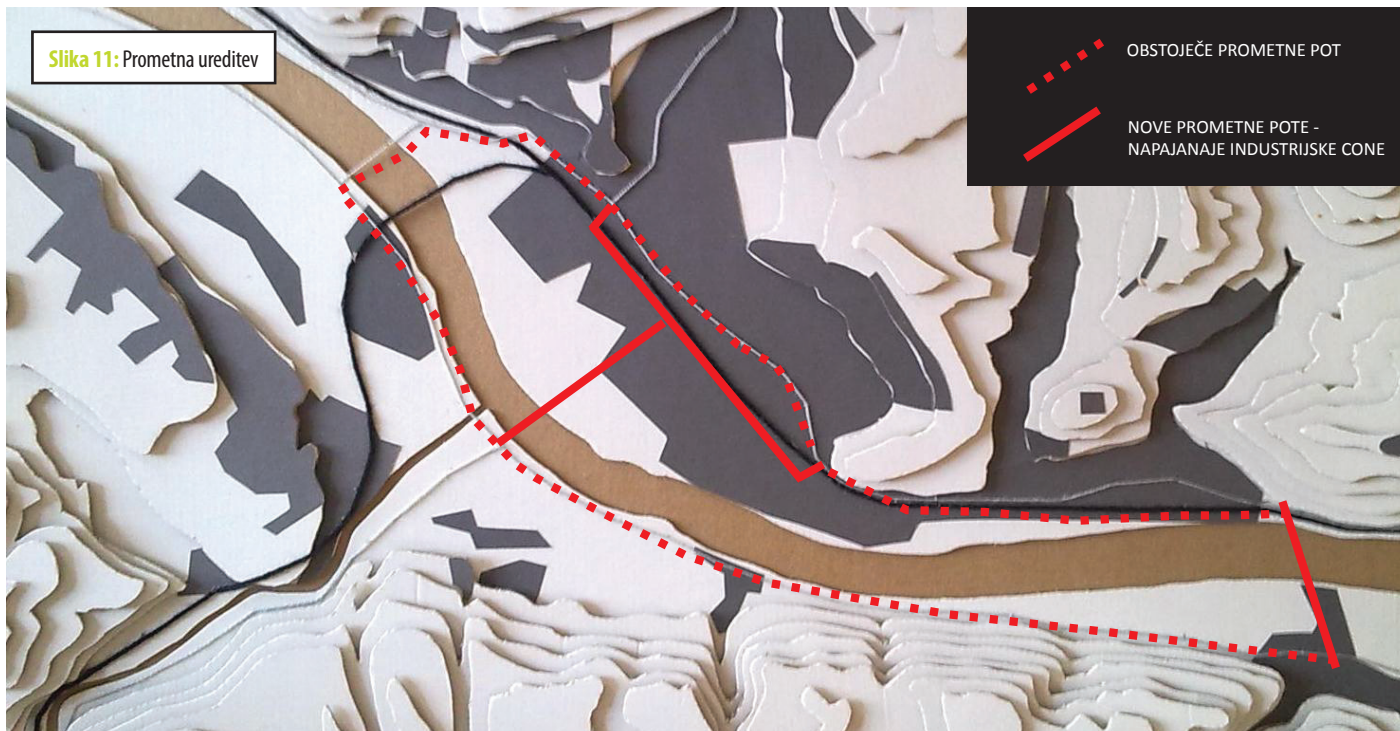
- ▶ mestna hrbtenica (3 točke razvoja) z mestotvornimi dejavnostmi oblikuje strnjeno podobo urbanega tkiva,
- ▶ predvideno je urejanje prostih površin v smislu parkov, zelenic, trgov s koncentracijo ambientov ob reki Savi ter njihovo povezljivostjo z notranjim delom mesta,
- ▶ novi programi naj smiselno dopolnjujejo obstoječe,
- ▶ razmestitev obstoječih dejavnosti na nove lokacije, predvsem v novo mestno središče,
- ▶ dejavnosti, ki so povezane s turizmom, se morajo organizirati na osi med elementi dediščine prostora (staro mestno jedro Sevnica–jedro Boštanja).

Z urbanistično-arhitekturno delavnico smo opredelili nekatere prostorske možnosti, predvsem pa potenciale, ki jih mesto z učinkovito programsko strategijo lahko razvija v obliko sodobnih mestotvornih dejavnosti. Rezultati delavnice predstavljajo prostorsko podlago za začetek inovativnega prostorskega načrtovanja. Pri obravnavi prostorskega razvoja Sevnice z Boštanjem smo posegali na površine, ki bodo z njihovo preobrazbo spodbudile spremembo v kvaliteti širšega bivalnega okolja.

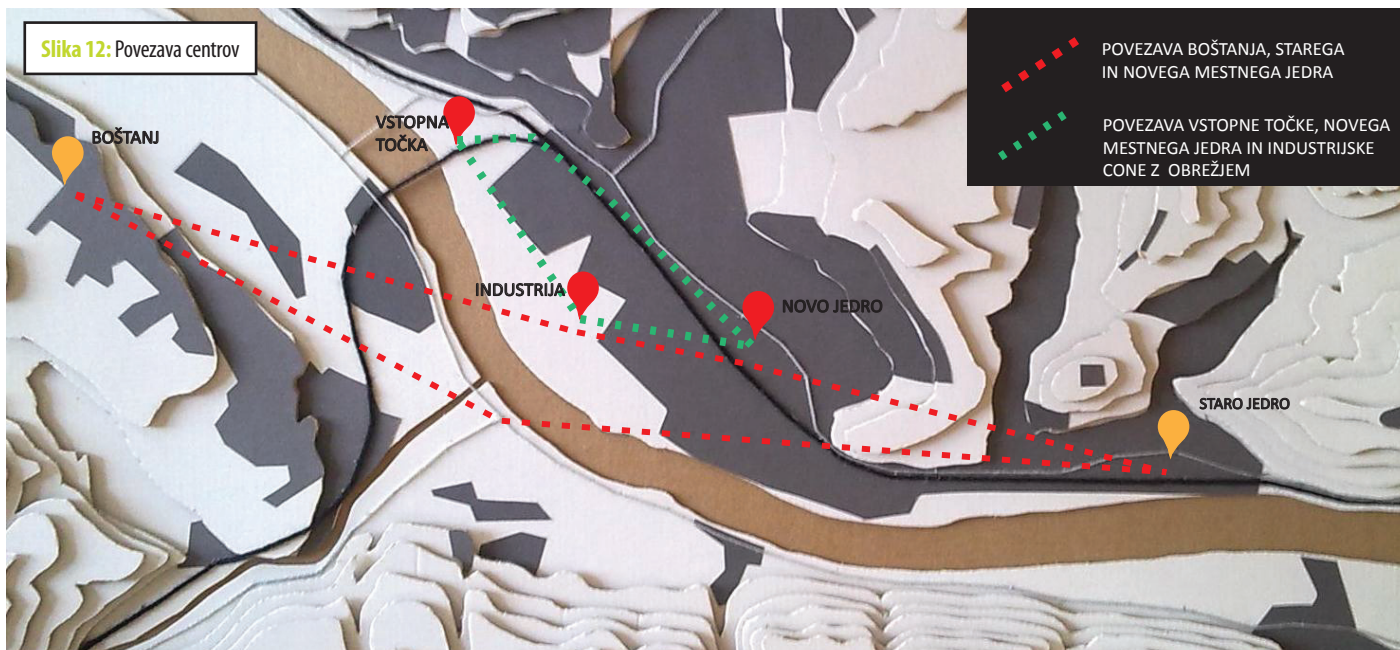

Razvojne potrebe Sevnice bodo v bodoče sledile predvsem ambiciozni strategiji krepitve mesta v okviru regionalnega sistema poselitve. Za zagotavljanje zelene širitve (predvsem prestrukturiranje notranje) bo treba tudi na nivoju prostorskega planiranja oblikovati učinkovite razvojne pogoje. Programski in prostorski ustroj mesta je mogoče dograjevati z vsakršno strukturno inovacijo, pri čemer je vključenost nove vsebine in oblike odvisna od njene lastne kvalitete.

Slika 11: Prometna ureditev

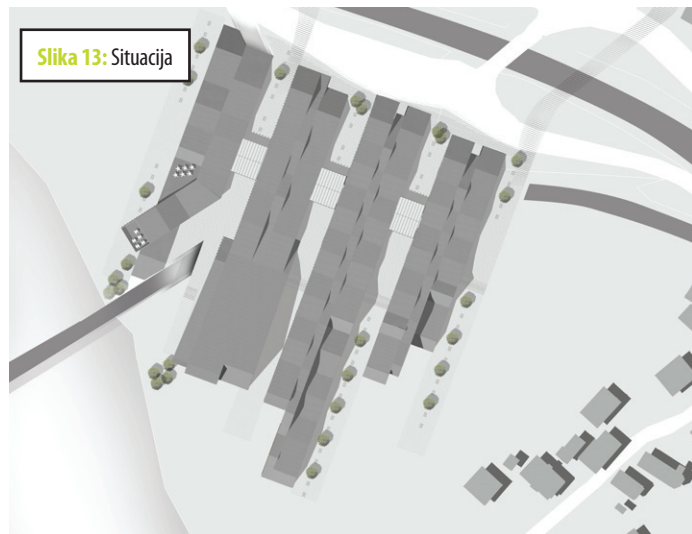
Slika 12: Povezava centrov

Vstopna točka v mesto Sevnica – prostorske osi: železnica, cesta, voda

Študenti UL FA: Andrej Demšar, Grega Valenčič

mentorica: doc. dr. Alenka Fikfak

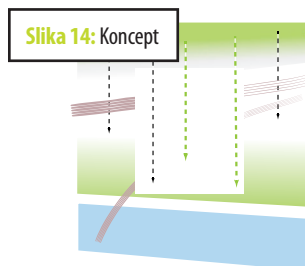
Slika 13: Situacija

Koncept rešitve oz. preobrazbe te lokacije temelji na naslednjih težnjah:

- ▶ železnica je glavna žila industrijskega mesta, zato je ne smemo odstraniti, ampak nadgraditi (električna energija kot pogonsko gorivo, manj hrupa),
- ▶ mesto potrebuje nov intelektualni potencial in pretok izobrazbe, zato moramo tu umestiti primeren program (srednja šola, dijaški dom, hostel) in pripadajoče servisne objekte (garažna hiša, telovadnica, rekreacijske površine),
- ▶ novonastali objekt je ekološko naravnan in mora biti sposoben zajeti vse nivoje prometa, ga obvladati in hkrati ponuditi mestu prehod do reke: vlak skozi "mestna vrata".

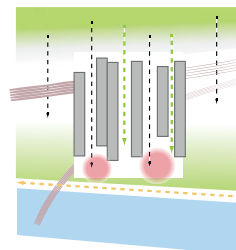
Splošne usmeritve:

- ▶ umestitev ustreznih programov, ki dopolnjujejo infrastrukturo in asociirajo na sodobno povezanost s svetom, intelektualnostjo, tehnološkimi parki in izobraževanjem,
- ▶ zazidava s sodobno arhitekturo v ambientalnem sozvočju z zeleno okolico in vodo – preplet ekoloških značilnosti in lesa kot materiala okolice,
- ▶ vzpostavitev neposrednih peš povezav med obstoječo stanovanjsko zazidavo, reko in industrijo,
- ▶ vzpostavitev pomena vstopa v mesto.

Slika 14: Koncept

"podstavek" razbremeni celotno območje
vstopna točka postane prepoznavna

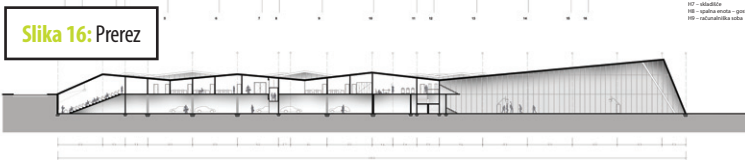
objekt poudari prehode do vode
ustvarja notranji prostor
navsezava na nabrežje

Slika 15: Tloris

A - ŽELEZNICA	E - ŠKOLNA OBLAST
A1 - glavni hod	E1 - učilnica
A2 - splošni	E2 - učilnica
A3 - čakalnica	E3 - splošni
A4 - restavracijska	E4 - splošni
A5 - restavracijska	E5 - pisarna
A6 - restavracijska	E6 - učilnica
A7 - restavracijska	E7 - učilnica
A8 - restavracijska	E8 - učilnica
A9 - restavracijska	E9 - učilnica
A10 - restavracijska	E10 - učilnica
A11 - restavracijska	E11 - učilnica

B - TRGOVINA	F - HOTEL
B1 - splošni	F1 - splošni
B2 - splošni	F2 - splošni
B3 - splošni	F3 - splošni
B4 - splošni	F4 - splošni
B5 - splošni	F5 - splošni
B6 - splošni	F6 - splošni
B7 - splošni	F7 - splošni
B8 - splošni	F8 - splošni
B9 - splošni	F9 - splošni
B10 - splošni	F10 - splošni
B11 - splošni	F11 - splošni
B12 - splošni	F12 - splošni
B13 - splošni	F13 - splošni
B14 - splošni	F14 - splošni
B15 - splošni	F15 - splošni
B16 - splošni	F16 - splošni
B17 - splošni	F17 - splošni
B18 - splošni	F18 - splošni
B19 - splošni	F19 - splošni
B20 - splošni	F20 - splošni
B21 - splošni	F21 - splošni
B22 - splošni	F22 - splošni
B23 - splošni	F23 - splošni
B24 - splošni	F24 - splošni
B25 - splošni	F25 - splošni
B26 - splošni	F26 - splošni
B27 - splošni	F27 - splošni
B28 - splošni	F28 - splošni
B29 - splošni	F29 - splošni
B30 - splošni	F30 - splošni
B31 - splošni	F31 - splošni
B32 - splošni	F32 - splošni
B33 - splošni	F33 - splošni
B34 - splošni	F34 - splošni
B35 - splošni	F35 - splošni
B36 - splošni	F36 - splošni
B37 - splošni	F37 - splošni
B38 - splošni	F38 - splošni
B39 - splošni	F39 - splošni
B40 - splošni	F40 - splošni
B41 - splošni	F41 - splošni
B42 - splošni	F42 - splošni
B43 - splošni	F43 - splošni
B44 - splošni	F44 - splošni
B45 - splošni	F45 - splošni
B46 - splošni	F46 - splošni
B47 - splošni	F47 - splošni
B48 - splošni	F48 - splošni
B49 - splošni	F49 - splošni
B50 - splošni	F50 - splošni
B51 - splošni	F51 - splošni
B52 - splošni	F52 - splošni
B53 - splošni	F53 - splošni
B54 - splošni	F54 - splošni
B55 - splošni	F55 - splošni
B56 - splošni	F56 - splošni
B57 - splošni	F57 - splošni
B58 - splošni	F58 - splošni
B59 - splošni	F59 - splošni
B60 - splošni	F60 - splošni
B61 - splošni	F61 - splošni
B62 - splošni	F62 - splošni
B63 - splošni	F63 - splošni
B64 - splošni	F64 - splošni
B65 - splošni	F65 - splošni
B66 - splošni	F66 - splošni
B67 - splošni	F67 - splošni
B68 - splošni	F68 - splošni
B69 - splošni	F69 - splošni
B70 - splošni	F70 - splošni
B71 - splošni	F71 - splošni
B72 - splošni	F72 - splošni
B73 - splošni	F73 - splošni
B74 - splošni	F74 - splošni
B75 - splošni	F75 - splošni
B76 - splošni	F76 - splošni
B77 - splošni	F77 - splošni
B78 - splošni	F78 - splošni
B79 - splošni	F79 - splošni
B80 - splošni	F80 - splošni
B81 - splošni	F81 - splošni
B82 - splošni	F82 - splošni
B83 - splošni	F83 - splošni
B84 - splošni	F84 - splošni
B85 - splošni	F85 - splošni
B86 - splošni	F86 - splošni
B87 - splošni	F87 - splošni
B88 - splošni	F88 - splošni
B89 - splošni	F89 - splošni
B90 - splošni	F90 - splošni
B91 - splošni	F91 - splošni
B92 - splošni	F92 - splošni
B93 - splošni	F93 - splošni
B94 - splošni	F94 - splošni
B95 - splošni	F95 - splošni
B96 - splošni	F96 - splošni
B97 - splošni	F97 - splošni
B98 - splošni	F98 - splošni
B99 - splošni	F99 - splošni
B100 - splošni	F100 - splošni

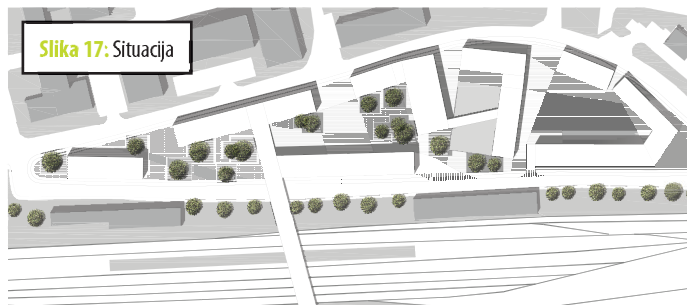

Slika 16: Prerez

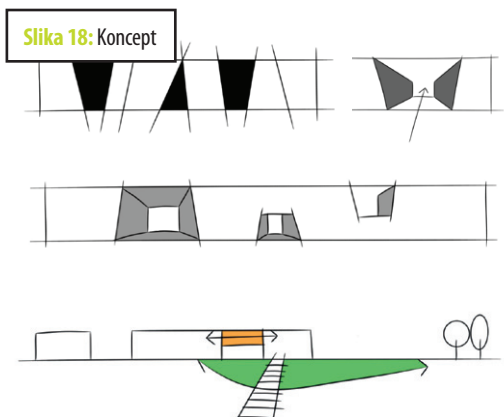
Jedro mesta – prostorske osi: ceste, železnica, morfologija

študenti UL FA: Jelena Civčič, Tjaša Barič

mentorica: doc. dr. Alenka Fikfak

Slika 17: Situacija

Slika 18: Koncept

KONCEPT

VERTIKALNA ČLENITEV

- PREHODI
- ATRIJ
- VERTIKALNE ZAJEDE
- IZREZI

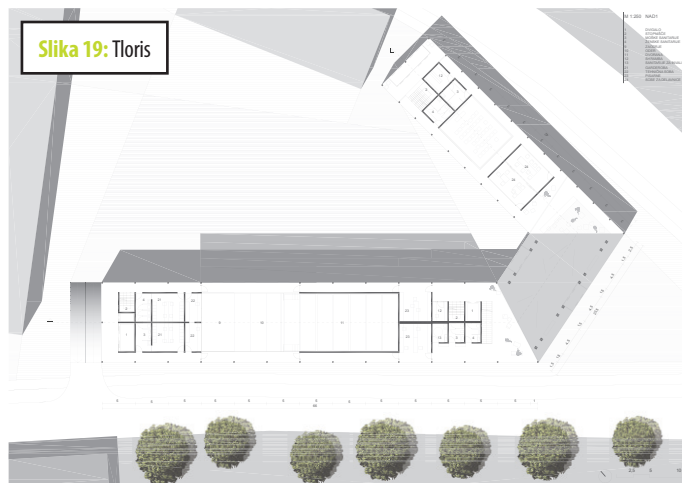
IZVIEN-NIVOLJSKI PREHODI ČEZ ŽELEZNIČNO

- Nadhod- železniška postaja
- Pošhod- povezava jedra z naravo

Koncept oblikovanja novega mestnega jedra je zasnovan na mreži, ki se navezuje na obstoječe osi v prostoru (osi vpenjajo mestno jedro v okolje in obratno). Orientacija in velikost objektov se prilagajata obstoječemu tkivu, razdrobljenost pa omogoča postopno prestrukturiranje območja, postopno nadomeščanje obstoječih objektov v časovnem obdobju osemdesetih let.

Splošne usmeritve:

- ▶ umestitev ustreznih programov, ki dopolnjujejo potrebe mestnega jedra (centralne dejavnosti, gostinstvo, sejmišče ...) in vplivajo na vzpostavitev novega mestnega središča,
- ▶ postopna "prezazidava" s sodobno, enotno oblikovano arhitekturo,
- ▶ vzpostavitev neposrednih peš povezav z industrijo, reko Savo in stanovanjskim zaledjem ter
- ▶ vzpostavitev sodobnih, javnih odprtih prostorov kvalitetnega bivanja v mestu.

Slika 19: Tloris

Slika 20: Tloris

Slika 21: Prerez

Industrijska cona (vzorčni primer) – prostorske osi: železnica, voda

Študenti UL FA: Marta Čadež, Taja Škrban

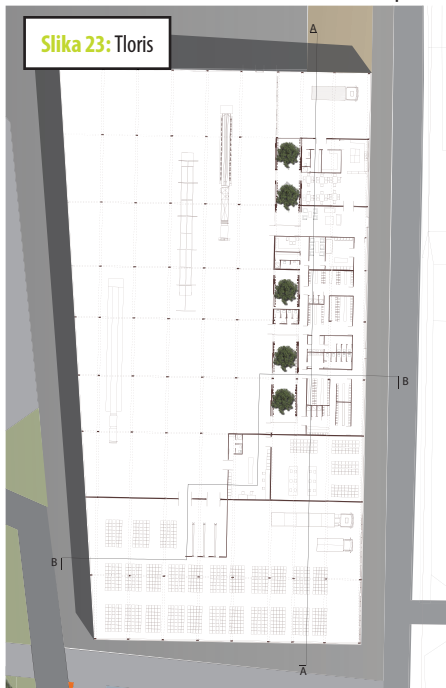
mentorica: doc. dr. Alenka Fikfak

Namen naloge je predstaviti vzorčni primer reševanja podobnih lokacij industrijske cone z možnostjo odzemanja in dodajanja programov za zagotavljanje potreb. Na ta način se ohrani obstoječa industrija, z novimi intervencijami pa se doda nov program ali nadgradi starega ter se ustvari urejen enoten prostor, ki poudarja pomembnost industrije kot dela mesta Sevnice.

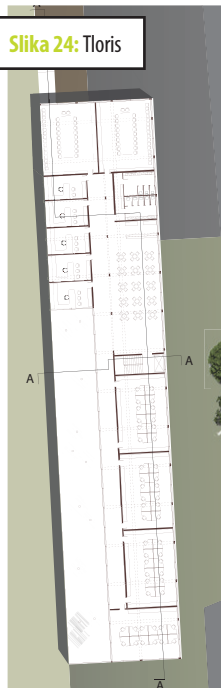
Splošne usmeritve:

- ▶ dopolnite programov industrije z drugimi dejavnostmi, ki bogatijo delovno okolje,
- ▶ povezava industrije z ambientom vode ter rekreacijsko-turističnimi programi,
- ▶ zazidava s sodobno arhitekturo, ki vsebinsko dopolnjuje industrijo in skrbi za urejen zunanji prostor,
- ▶ vzpostavitev neposrednih peš povezav ob reki Savi in
- ▶ vzpostavitev boljše prometne dostopnosti z novo povezavo v smeri 3. razvojne osi – direkten dostop do industrijskih kompleksov, ki hkrati razbremenijo mestno vpadnico.

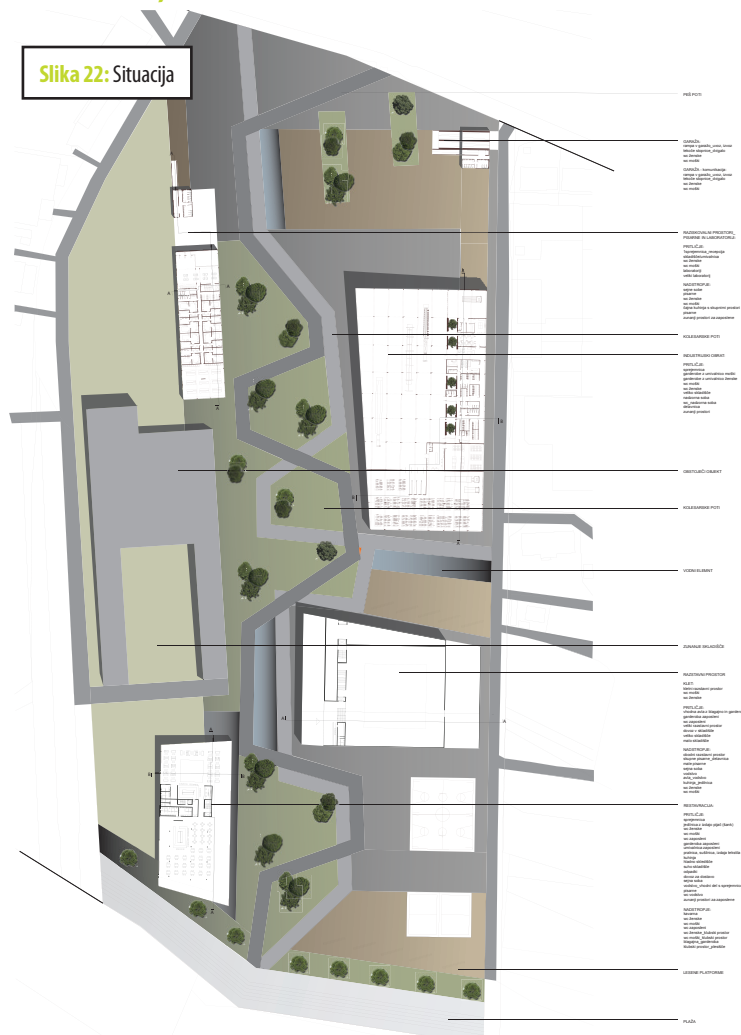
Slika 23: Tloris

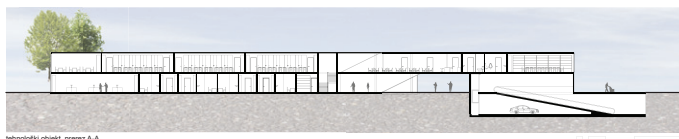
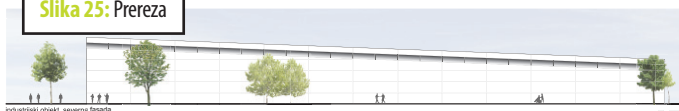
Slika 24: Tloris

Slika 22: Situacija

Slika 25: Prereza

4. Sklepne ugotovitve

Slika 26: 1. scenarij – shema stanja leta 2040

Z urbanistično-planersko delavnico Sevnica smo želeli predvsem prikazati več možnih interpretacij prihodnjega prostorsko-programskega razvoja mesta Sevnica v somestju z Boštanjem. Prepričani smo, da se bodo morali prebivalci Sevnice in okoliških krajev soočiti z zapleteno ekonomsko in socialno situacijo, ki bo v prihodnje sledila predvsem strategiji krepitve mesta v okviru regionalnega sistema poselitve. Realizacija predstavljenih možnosti razvoja bo lahko vodilo oz. začetek procesa nenehnega dogovarjanja med posameznimi akterji prostorskega razvoja, ki so usmerjeni v realizacijo strateških prostorskih ciljev mesta, med katere sodi tudi predlagana strukturiranost mestnega tkiva.

Pri obravnavi prostorskega razvoja Sevnice in Boštanja smo oblikovali različne scenarije, ki so odvisni od posameznih struktur in programske konceptualne usmeritve. V okviru zaključnih misli dodajamo naslednje ugotovitve:

- ▶ mestno jedro naj v širšem prostoru dobi več prostorsko prepoznanih točk, ki naj slonijo na tradicionalnem mestnem jedru v Sevnici, tržnem prostoru v Boštanju in – kot točki »preloma« – na

sodobnem, novem mestnem jedru z vsemi mestotvornimi dejavnostmi,

- ▶ v ožjem mestnem obroču (sodobno jedro s trgovskim programom) je predvidena revitalizacija v smislu dopolnitve obstoječe strukture s fleksibilno vsebino in programom, kar vpliva na zvišanje bivalne kulture v mestu,

- ▶ v zaledju so možne manjše širitve stanovanjskih območij kot dopolnitve obstoječe strukture. Nova predvidena stanovanjska območja naj bodo locirana na kvalitetnih ambientalnih točkah in naj omogočajo najbolj prestižne bivalne lokacije v smislu »bivanja v naravi«,

- ▶ na nepozidanih lokacijah v območjih, namenjenih industriji, obstajajo zadostne možnosti za širitev obstoječih in umeščanje novih v okviru predvidenih površin,

- ▶ nova pozidava naj sledi sodobnim arhitekturnim in urbanistič-

nim trendom in naj v prostor vnaša oblikovno in programsko kvaliteto,

- ▶ na razvoj mesta in okoliških naselij bo bistveno vplivala umestitev 3. razvojne osi v prostor,
- ▶ območje obvodnega prostora naj se nadgradi z novo kvaliteto v rekreacijsko-parkovno površino, namenjeno različnim dejavnostim in povezavam v prostor,
- ▶ z novimi povezavami čez Savo naj se uredi krožna pretočnost prometa in razbremenjena napajanje industrijskih objektov ...

Razvojne potrebe mesta Sevnica s somestjem Boštanj in okoliškimi kraji bodo v prihodnje sledile predvsem strategiji krepitve mesta v okviru regionalnega sistema poselitve. Za zagotavljanje širitve grajenega prostora bo treba tudi na ravni prostorskega planiranja oblikovati učinkovite razvojne pogoje. Programski in prostorski ustroj mesta in drugih razvojno potencialnih površin je mogoče dograjevati z vsakršno strukturno inovacijo, pri čemer je vključenost nove vsebine in oblike odvisna od njene lastne kakovosti.

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za arhitekturo*

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za gradbeništvo in geodezijo*

Povzetek strokovne monografije, prva izdaja
Občina Sevnica v sodelovanju s
Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo in
Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani

Ljubljana, junij 2012

Naslov dela: URBANISTIČNO-PLANERSKA DELAVNICA SEVNICA 2011/2012 – povzetek
Urednica: Alma Zavodnik Lamovšek
Oblikovanje in naslovnica: Gašper Mrak
Lektoriranje: Mojca Vilfan
Tisk: Solo Sevnica d.o.o.
Založila: Občina Sevnica
Naklada: 100 izvodov
Sevnica, junij 2012

Povzetek monografije je dostopen na spletni strani:
<https://drugg.fgg.uni-lj.si/>

Celotna monografija je dostopna na spletni strani:
<https://drugg.fgg.uni-lj.si/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

711.4(497.4Sevnica)«2011/2012»(082)

URBANISTIČNO-planerska delavnica (2011-2012 ; Sevnica)
Urbanistično-planerska delavnica Sevnica 2011/2012 : povzetek
/ [urednica Alma Zavodnik Lamovšek]. - Sevnica : Občina, 2012

Dostopno tudi na: <https://drugg.fgg.uni-lj.si/cgi/users/home?screen=EPrint::View&eprintid=3813>

ISBN 978-961-269-710-5
ISBN 978-961-269-720-4 (pdf)
1. Zavodnik Lamovšek, Alma
262113280

POVZETEK STROKOVNE MONOGRAFIJE
Občina Sevnica v sodelovanju s
Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo in
Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani